

УДК 69

д.т.н. Омеляненко М.В.,
Національний авіаційний університет, м. Київ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ У БУДІВНИЦТВІ

Розглянуті актуальні нормативно-правові аспекти енергозбереження та енергоефективності у будівництві.

Ключові слова: енергоефективність будівель, енергетичний паспорт, нормативно-правове регулювання.

Для України, як незалежної держави, одним з найактуальніших питань є забезпечення енергетичної безпеки країни. За умови, що в Україні обмежений ресурс енергетичного потенціалу, особливу увагу необхідно приділити питанням енергозбереження.

Як відомо, сьогодні визначено два шляхи вирішення цього питання: 1) розроблення та запровадження енергозберігаючих технологій, конструкцій і матеріалів; 2) розроблення та запровадження альтернативних джерел енергії.

Реалізація цих шляхів потребує відповідного нормативно-правового забезпечення.

Необхідно конкретизувати загальні нормативно-правові вимоги забезпечення енергоефективності, і перш за все у будівництві, оскільки будівельна галузь є фондоутворюючою для всіх сфер економіки. Не може бути енергоефективною певна галузь, якщо вона застосовує у своєму функціонуванні неенергоефективні споруди.

Для визначення цих вимог корисним є досвід Європейського Союзу щодо енергоефективності у будівництві.

Якщо звернутися до досвіду формування нормативної бази ЄС у сфері будівництва, то основним документом є Директива Європейських Співтовариств 89/106/ЕЕС, яка визначає основні вимоги до об'єктів будівництва та будівельної продукції, серед яких є вимога з економії енергії.

Крім того, у 1991 році була прийнята Директива 2002/91/ЕС про енергетичні характеристики будівель. У 2010 році на заміну цій Директиві та з метою уточнення окремих положень прийнято Директиву 2010/31/ЕС про енергетичну ефективність будівель.

Зараз в Україні чинний Закон «Про енергозбереження», яким визначено правові, економічні, соціальні та екологічні засади енергозбереження для всіх підприємств, об'єднань і організацій, розташованих на території України, а також для громадян.

Аналіз даного законодавчого акта свідчить про те, що певні його положення носять більш декларативний характер, які складно реалізувати на практиці, оскільки в ньому відсутні конкретні механізми реалізації викладених позицій, спрямованих на реалізацію енергозбереження в країні.

Енергозбереження (згідно з законом) – діяльність (організаційна, наукова, практична, інформаційна), яка спрямована на раціональне використання та економне витрачання первинної та перетвореної енергії і природних енергетичних ресурсів в національному господарстві і яка реалізується з використанням технічних, економічних та правових методів [1].

На сьогодні метою цієї діяльності є економічна доцільність (рис. 1), реалізацією цієї мети є енергозбереження, а результатом – економічна ефективність. Тобто основним пріоритетом енергоефективності сьогодні є економічний фактор, хоча, заради справедливості, слід відзначити, що основним пріоритетом повинно бути створення сприятливого середовища для життєдіяльності людини. Тому, на наш погляд, метою діяльності, пов'язаної з енергозбереженням, має стати створення комфортного середовища, реалізація цієї мети – енергоефективність, а результатом реалізації мають бути комфортні умови життєдіяльності.

Отже основним має бути поняття енергоефективності, яке можна було б сформулювати таким чином: енергоефективність у будівництві – діяльність, спрямована на розроблення, виробництво, використання та експлуатацію будівельних виробів, конструкцій, технологій, які дозволять економно витрачати енергетичні ресурси та одночасно створити максимально комфортне середовище для життєдіяльності людини.

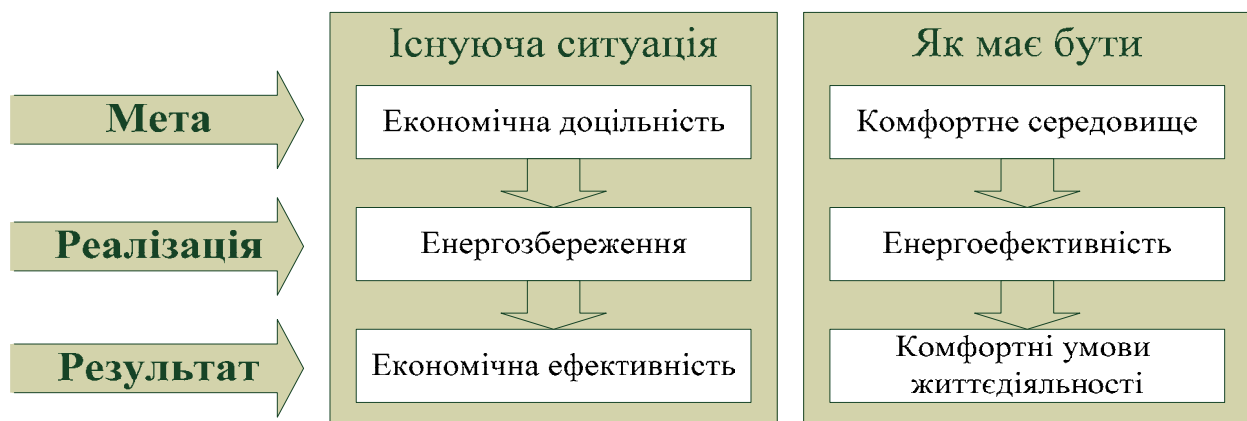

Рис. 1.

Таким чином, необхідно створити сприятливі умови для розроблення, виробництва та запровадження енергоефективних матеріалів, конструкцій і виробів. Одним з найдієвіших важелів може стати створення сприятливого економічного та фінансового клімату через запровадження податкових пільг

для виробників енергоефективних матеріалів, виробів і конструкцій, а також для тих, хто запроваджуватиме цю енергоефективну продукцію.

Другим важливим кроком має стати енергетична сертифікація будівель, за результатами якої має бути оформлений енергетичний паспорт будівлі.

Сьогодні в Україні існує енергетичний паспорт підприємства, визначено порядок його видачі, оформлення та реєстрації. Але слід зазначити, що в умовах необхідності економного витрачання енергоресурсів слід розробляти енергетичний паспорт не на підприємства (хоча енергоефективність виробничого процесу теж є надзвичайно важливою), а на всі без винятку об'єкти будівництва, як на вже існуючі, так і на щойно завершені будівництвом.

Чинний ДБН В.2.6-31-2006 «Теплова ізоляція будівель» визначає вимоги до теплотехнічних показників огорожувальних конструкцій (теплоізоляційної оболонки) будівель і споруд та порядку їх розрахунку з метою забезпечення раціонального використання енергетичних ресурсів на обігрів, забезпечення нормативних санітарно-гігієнічних параметрів мікроклімату приміщень, довговічності огорожувальних конструкцій під час експлуатації будівель і споруд. Також у цьому документі визначено основні вимоги до енергетичного паспорта споруд.

Однак рівень цих вимог, на нашу думку, недостатній для того, щоб вирішити важливу для держави проблему. Порядок видачі такого документа, а також процедура проведення енергетичної сертифікації мають бути затверджені Урядом.

Крім того, необхідно енергетичну сертифікацію проводити не лише на нових об'єктах, щойно завершених будівництвом, а й на вже існуючих. На нових об'єктах могли би цю сертифікацію проводити інспекції державного архітектурно-будівельного контролю, а на вже існуючих і введених в експлуатацію – місцеві органи містобудування та архітектури. Така сертифікація будівель мала би проводитися не рідше одного разу на 10 років. Причому якщо при проведенні енергетичної сертифікації виявлено суттєві недоліки, то має бути встановлений термін їх усунення, після чого має бути проведене повторне обстеження.

У зв'язку з вищевикладеним, пропонується найближчим часом здійснити ряд першочергових заходів, спрямованих на удосконалення нормативно-правового регулювання енергоефективності у будівництві. А саме:

– на законодавчому рівні необхідно ввести положення, які конкретизують повноваження щодо порядку розроблення енергетичного паспорта будівлі та визначення переліку основних енергетичних характеристик будівель, поклавши

ці питання на Кабінет Міністрів України (у зв'язку з надзвичайною важливістю питання енергоефективності) (рис. 2);

- розробити проект порядку розроблення та видачі енергетичного паспорта. Цей порядок має затвердити Кабінет Міністрів України;
- розробити перелік основних енергетичних характеристик будівель, який також повинні затверджуватися на рівні Кабінету Міністрів України.

Рис. 2.

Крім того, необхідно розробити ряд проектів нормативних документів у сфері будівництва на основі чинних в ЄС стандартів з цього питання. Досвід щодо адаптації національної нормативної бази України з питань будівництва до вимог Європейського Союзу вже є – протягом кількох років Мінрегіонбудом здійснюється цілеспрямована робота щодо адаптації нормативної бази з проектування будівельних конструкцій до вимог ЄС.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про енергозбереження».
2. ДБН В.2.6-31-2006 «Теплова ізоляція будівель». – К.: Мінрегіонбуд, 2007.

Аннотація

Рассмотрены актуальные нормативно-правовые аспекты энергосбережения и энергоэффективности в строительстве.

Ключевые слова: энергоэффективность зданий, энергетический паспорт, нормативно-правовое регулирование.

Annotation

Considered actual normative and law aspects energosberezhenie and energy effective in construction.

Keywords: energy effective of buildings, energy certificate, normative and law regulation.